

Nota

Programma van maatregelen na proefsleuvenonderzoek

SIJSELE DORPSTRAAT (prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Thomas APERS, Christof
VANHOUTTE

Projectcode: 2017F264

- **Administratieve gegevens**

Projectcode:	2017F264
Naam erkende archeoloog:	Thomas Apers
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2016/00110
Locatiegegevens:	Sijsele Dorpstraat, (zie plan in bijlage 1)
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X: 76359.5, Y: 210838.32 X: 76444.1 Y: 210970.67
Kadastergegevens:	Damme , afdeling Sijsele, afdeling 7, sectie C, perceel 796R9 (zie plan in bijlage 4 van de bureaustudie 2016K336)
Topografische kaart:	zie plan in bijlage 1 en 2 in verslag van resultaten bureauonderzoek 2016K336
Begindatum onderzoek:	21/06/2017
Einddatum onderzoek:	21/06/2017
Relevante termen thesauri:	volle middeleeuwen, bewoning, grijs aardewerk, proefsleuvenonderzoek
Plan met afbakening verstoorde zones:	/
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

- **Aanleiding vooronderzoek**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek 2016K336.

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek 2016K336.

- **Resultaten vooronderzoek met ingreep in de bodem**

➔ zie het verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek 2016F264.

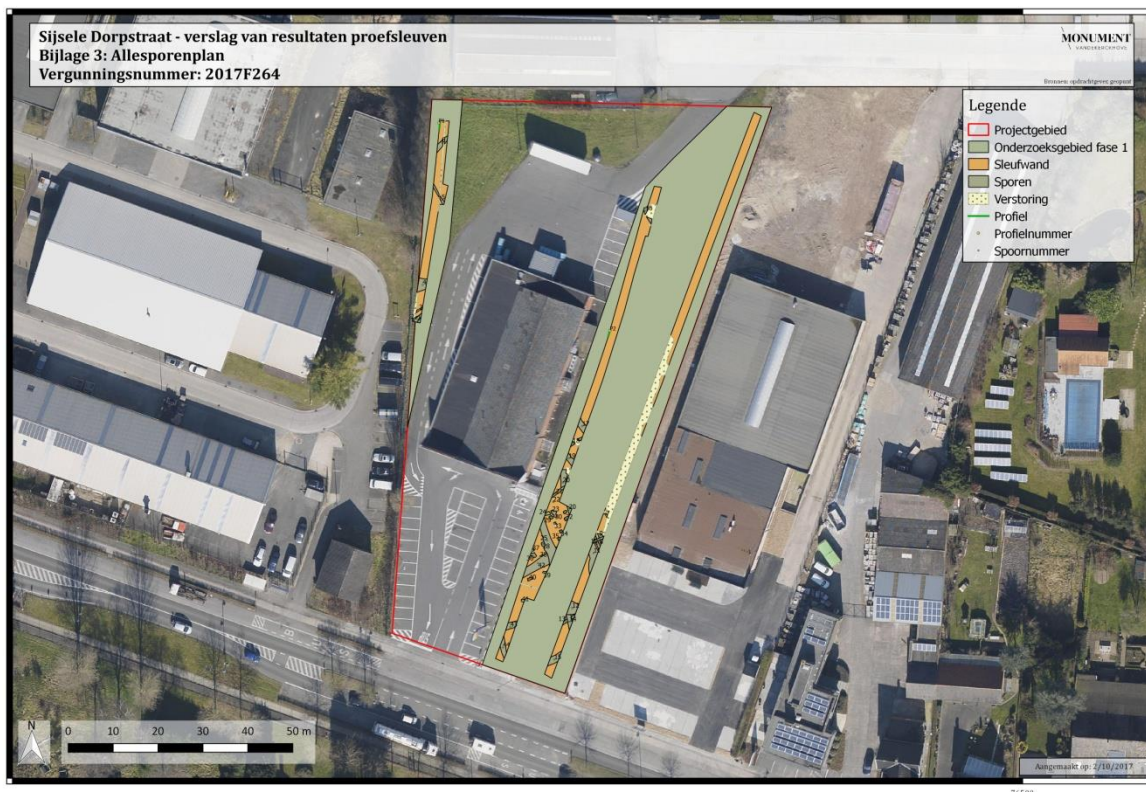
- **Gemotiveerd advies**

➔ Volledigheid van het vooronderzoek

Op vraag van de opdrachtgever werd beslist reeds de bouwrijpe zones binnen het projectgebied te evalueren, om een eerste inschatting te maken van het archeologisch potentieel voorafgaand aan de sloop van het filiaal en de parking. Het gaat hierbij om twee groenzones gelegen ten westen (ca. 331m²) en ten oosten (ca. 2613m²) van het filiaal. In totaal konden een drietal proefsleuven uitgegraven worden op beide deelzones. Het doel van deze proefsleuven bestond erin de ondergrond archeologisch in kaart te brengen.

Figuur 1 geeft de locatie van de uitgegraven proefsleuven van fase 1 weer geprojecteerd op het kadasterplan. In totaal werd zo'n 609 m² opengelegd van de 2944m². Dit komt neer op ca. 20,68% van het totale onderzoeksgebied.

De bodemprofielen toonden aan dat het projectgebied in het verleden enkel verstoord was ter hoogte van het noordelijke deel van sleuf 2.

Figuur 1: Weergave van de aangetroffen archeologische resten binnen het plangebied (fase 1).

➔ De aanwezigheid van de archeologische site

Uit het proefsleuvenonderzoek (zie verslag van de resultaten proefsleuven 2016F264) bleek duidelijk dat er zich op het terrein een archeologische site bevond. De archeologische sporen aangetroffen binnen de oostelijke groenzone kunnen alle met zekerheid toegeschreven worden aan bewoningssporen uit de volle middeleeuwen. Het aangetroffen aardewerk betreft alle grijs aardewerk, te dateren rond de 10de – 12de eeuw. Ter hoogte van het kijkvenster in sleuf 3 wordt minstens één vol middeleeuws hoofdgebouw verwacht. Uit de voorlopig aangetroffen palenzetting kan nog geen duidelijk ligging/oriëntatie van het gebouw bepaald worden. Wat wel met zekerheid kan gesteld worden is dat het verloop van deze structuur dient gezocht te worden in westelijke richting, met andere woorden onder de huidige parking. Bovendien lijkt de nederzetting minstens twee fasen te kennen. De aangetroffen grachten en greppels in sleuf 3 lopen verder in sleuf 2. Op basis van de veelheid aan greppels en grachten kan de verbinding tussen beide sleuven niet met 100% zekerheid vastgelegd worden (zie bijlage 3 en 4).

→ Waardering van de archeologische site

De kennisvermeerdering na deze eerste fase van het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem bestaat erin dat binnen het projectgebied een archeologische site aanwezig is. Op basis van de aangetroffen archeologische resten en vondsten gaat het om (een deel van) een meerfasige vol middeleeuwse nederzetting (10de – 12de eeuw).

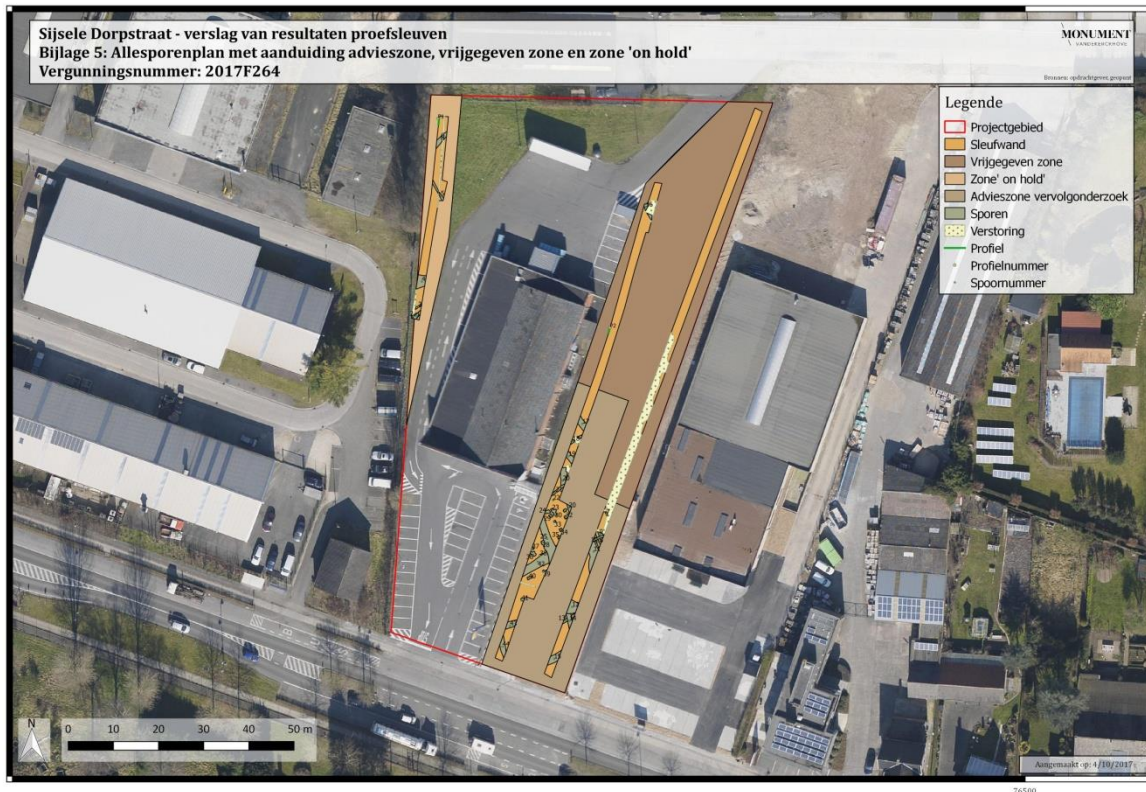
→ Impactbepaling

De geplande werken zullen de gronden danig verstoren tot op grote diepte. Aangezien er echter een archeologische site aanwezig is, heeft dit een zware impact op het archeologisch erfgoed.

→ Bepaling van de maatregelen

Op basis van de duidelijke aanwezigheid van archeologisch relevante bewoningssporen wordt verder onderzoek op het terrein geadviseerd (zie figuur 2 en bijlage 5 verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek). Voor de oostelijke groenzone gaat het om een zone van ca. 1118m². Binnen deze zone werden de resten van een vol middeleeuwse nederzetting (10de – 12de eeuw) aangetroffen. Het gaat hierbij om een grachten- en greppelsysteem en een cluster paalkuilen die onderdeel vormen van minstens één hoofgebouw. Buiten deze advieszone bleken geen tot weinig archeologische resten aanwezig of was de ondergrond te sterk vergraven. Deze zone kan dan ook reeds vrijgesteld worden van verder onderzoek. Wat de westelijke groenzone betreft kan op basis van de marginale ligging binnen het plangebied het belang van de aangetroffen archeologische resten nog niet bepaald worden. Dit zal pas kunnen gebeuren wanneer het centrale deel (parking en filiaal) onderzocht kan worden door middel van proefsleuven in fase 2. In dit opzicht staat deze groenzone voorlopig 'on hold' voor vrijgave/verder onderzoek.

De tweede fase van het vooronderzoek kan pas uitgevoerd worden na de sloop van het gebouw en wegnemen van de verhardingen op de parking. Voorafgaand kan de archeologische opgraving die na deze eerste fase van het proefsleuvenonderzoek wordt geadviseerd uitgevoerd worden. Bij het vooronderzoek in fase 2 en eventueel vervolgonderzoek daaropvolgend, dient nauwlettend rekening gehouden te worden met de resultaten uit dit proefsleuvenonderzoek en het vervolgonderzoek.

Figuur 2: Weergave van de advieszone voor vervolgonderzoek, de vrijgegeven zone en de zone 'on hold' na de eerste fase van het vooronderzoek.

➔ Plan van aanpak

De geselecteerde zone wordt onderzocht aan de hand van een vlakdekkende opgraving. Ideaal wordt gewerkt met één groot opgravingsvlak om een goed ruimtelijk inzicht te behouden tijdens het terreinwerk. Men dient echter wel te vermijden dat het opgravingsvlak langdurig ongeregistreerd blijft en door extreme weersomstandigheden (vb. droogte of overvloedige regen) beschadigd wordt.

De grond kan gestockeerd worden op het niet-geadviseerde braakliggende gedeelte ten noorden van de advieszone.

Opgravingsvlakken kunnen enkel door zwaar materieel worden betreden eens deze zijn geregistreerd. Aangetroffen structuren worden in hun geheel opgegraven. Indien gewerkt wordt met werkputten en een structuur wordt deels in het vlak aangetroffen, dan dient er lokaal uitgebreid te worden in de volgende werkput om de structuur in zijn totaliteit te kunnen registreren. Couperen van sporen behorende tot één structuur kan pas na registratie van de volledige structuur. Dagelijks is een geüpdatet sporenplan beschikbaar.

Alle graafwerken gebeuren onder begeleiding van minstens 2 archeologen. Het uitgraven van de grond gebeurt laagsgewijs, op aangeven van de archeologen en tot op het

archeologische niveau. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Hierop worden geen afwijkingen voorzien.

Staalname en conservatie dienen te gebeuren volgens de bepalingen zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk.

→ Criteria

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

→ Vraagstelling

- Hoe is de bodemopbouw?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische resten?
- Wat is de aard, datering en ruimtelijke samenhang van de verschillende elementen van de vindplaats?
- Kunnen er verschillende fases binnen de site onderscheiden worden?
- Kunnen aangetroffen plattegronden typologisch ingedeeld worden?
- Zijn er sporen van ambachtelijke activiteiten?
- Hoe past de vindplaats binnen het regionale landschap van de vastgestelde periode(s)?
- Welke veranderingen treden in de loop van de tijd op in de vegetatie, de vegetatiestructuur en de openheid van het landschap en wat was de rol van de mens hierbij?
- Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten, en wat is de vondstdichtheid?
- Kan op basis van de aangetroffen sporen een verwachtingspatroon gemaakt worden voor de tweede fase van het vooronderzoek (parking en filiaal)?

→ Schatting totale duur

Er wordt geschat dat een ervaren opgravingsploeg van minstens 3 archeologen die constant op het terrein aanwezig zijn, het onderzoek kunnen afronden in ca. 5 werkdagen.

→ Kostenraming

De opgraving wordt uitgevoerd door een ploeg bestaande uit een erkend archeoloog (deeltijds), een veldwerkleider (permanent, zowel voor veldwerk als verwerking), een assistent-archeoloog (permanent voor veldwerk en verwerking), een technisch medewerker (permanent voor veldwerk) en een aardkundige (deeltijds). Indien nodig worden een

conservator, een materiaaldeskundige en natuurwetenschappers deeltijds betrokken bij het onderzoek.

- Veldwerk personeel: 6000
- Grondwerk: 3000
- Bemaling (bij aantreffen waterhoudende structuur): 2500
- Rapportage: 3500
- Natuurwetenschappelijk onderzoek (te verrekenen som): 4500

Voor het natuurwetenschappelijk onderzoek wordt rekening gehouden met volgende natuurwetenschappelijke posten (hierbij wordt rekening gehouden met het aantreffen van een waterhoudende structuur, gezien de bewoning):

Waarderingen:

- 2 VH splitsen en waarden macroresten
- 2 VH waardering pollenstalen
- 1 VH waardering hout

Analyses:

- 4 VH ¹⁴C-dateringen AMS
- 1 VH analyse macroresten
- 2 VH analyse pollenstalen (minimaal 400 tellingen per staal)
- 1 VH dendrochronologie

➔ Gewenste competenties

Het veldwerk wordt uitgevoerd door minstens 2 gediplomeerde archeologen en 1 technisch medewerker, die permanent op de site aanwezig zijn. Daarnaast wordt conform de Code van Goede Praktijk een aardkundige betrokken bij het veldwerk, deze dient echter niet permanent op het terrein aanwezig te zijn.

- Minstens één van de uitvoerende archeologen (veldwerkleider) dient ten minste 220 werkdagen veldervaring te hebben met onderzoek op landelijke sites.
- Minstens één van de uitvoerende archeologen (assistent archeoloog) dient ten minste 120 werkdagen veldervaring te hebben op landelijke sites.
- Minstens één van de uitvoerende archeologen moet beschikken over een ruime kennis betreffende grondsporen en vondstmateriaal uit de middeleeuwse periode.
- De technisch medewerkers dienen niet te beschikken over specifieke competenties.

→ Deponering

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble definitief bewaard bij de bouwheer: Lidl Belgium, Guldensporenpark 90 Gebouw J, 8920 Merelbeke. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).